

Heemkundekring

veghel

MEDEDELINGENBLAD Uitgave: 2021-02

juni- juli 2021

Beste leden, voor u ligt ons mededelingenblad. Het is weer een hele tijd geleden dat er “publieksactiviteiten” zijn geweest, maar dat wil niet zeggen dat er niets is gebeurd achter de schermen.

In dit blad hiervan een overzicht.

Veel leesplezier.

Inhoud:

1. De Algemene Ledenvergadering
2. Arcaturen Lambertuskerk
3. Historisch album Veghel i.s.m. JUMBO
4. Heropening: Bibliotheek-Heemkamer
5. Dialecten Memorix Maior
6. Beschermd dorpsgezichten?
7. Paulus Rink
8. Graven protestants Lodewijkskerkje
9. Ledenbestand
10. Ontvangen materiaal en documentatie
11. Brabants Heem: 75 Jaar. Tradities vastleggen.
12. WBTR per 1 juli
13. Enquête deel 3
14. Slotwoord

1. De Algemene Ledenvergadering.

De Algemene Ledenvergadering die normaal begin februari op onze planning staat, heeft dit jaar geen doorgang kunnen vinden. Corona zat toen weer in een nieuwe, opwaartse golf waardoor zo'n bijeenkomst vanwege de beperkende maatregelen en ons gezonde verstand, niet mogelijk was.

Hoewel de overheid inmiddels diverse maatregelen heeft versoepeld, stellen we de A.V.L. nog even uit tot het najaar, naar een nog nader te bepalen datum in oktober of november. Mits dit dan vanwege de maatregelen van het RIVM en de overheid mogelijk is. Leden die bezwaar hebben tegen de verplaatsing van de algemene ledenvergadering kunnen dat binnen één week na ontvangst van deze info met duidelijke argumenten aangeven bij het secretariaat.

Bestuurswisseling op stapel

Vooruitlopend op deze vergadering, willen wij u graag op de hoogte brengen van een verandering binnen het bestuur.

Pia van der Drift heeft aangegeven dat het wegens haar gezondheid de afgelopen coronatijd

moelijk was om als bestuurslid actief te zijn. Haar bestuurstermijn zou in februari 2021 eindigen. Pia gaf aan zich liever niet herkiesbaar te stellen. Hierdoor is er informeel al enige tijd een vacature.

Inmiddels hebben wij een kandidaat gevonden die deze vacature graag in zou willen vullen, namelijk **Petra Huibers**.

Petra is een zeer betrokken lid en wil zich graag kandidaat stellen voor een bestuursfunctie. Vanwege praktische redenen hebben we Petra uitgenodigd om ter informatie, als toehoorder enkele bestuursvergaderingen bij te wonen. Daarop heeft zij positief gereageerd.

Wanneer er zich naast Petra andere kandidaat-bestuursleden willen melden, is daarvoor natuurlijk alle ruimte. Sterker nog, we zouden graag weer een bestuur op volle sterkte willen hebben met zeven personen. Dus twee nieuwe bestuursleden is een mooi streven. Kandidaten kunnen zich aanmelden bij het secretariaat.

In de algemene ledenvergadering, waarschijnlijk in oktober of november, bepalen de leden wie daadwerkelijk het bestuur gaat versterken.

Tekst: Bernard Vissers

2. Arcaturen Lambertuskerk.

Iedereen die de laatste tijd voorbij de Lambertuskerk is gekomen, zal het gezien hebben.

Links en rechts van de hoofdingang staan steigers en daarachter wordt hard gewerkt. De firma Slotboom uit Winterswijk heeft de natuurstenen zuilen, bogen en ornamenten die de kerk ruim honderd jaar gesierd hebben opnieuw uitgehakt. Bouwbedrijf van de Ven brengt deze arcaturen weer aan op de voorgevel. Het is werkelijk heel uniek wat hier gebeurt. Hoe dit tot stand is gekomen, is een boeiend verhaal. Dankzij prachtige foto's van Johan van Eerd, een gulle gift van de andere familie van Eerd, van de Jumbo, en nog meer gelukstrekkers, is deze onmogelijk geachte reconstructie toch uitvoerbaar geworden. In onze kroniek van september zullen we hier verder aandacht aan besteden.

Foto, Jan van Eerd, zoon van de fotograaf, bij de steigers voor de Lambertuskerk.

Daarachter zijn de nieuwe arcaturen te zien.

Tekst en foto: Bernard Vissers

3. Historisch album Veghel in samenwerking met JUMBO.

Heemkundekring

veghele

We hebben al vaker aangekondigd dat er in Veghel een spaaralbum komt om historische foto's te verzamelen. Het is een enorme klus om een verantwoorde keuze te maken uit de schat aan foto's die we hebben. Daarbij moeten boeiende teksten gemaakt worden die op elkaar zijn afgestemd.

In eerste instantie hadden we gedacht daar een flink aantal leden van onze heemkundekring bij te betrekken. Het proces van uitzoeken en afstemmen luistert echter heel precies, dus is het nu een kleine club die doorpakt. Vooral Rolf Vonk en Henk van der Voort hebben zich op deze klus gestort waarbij ze dankbaar gebruik maken van de voorselectie die Jan van Erp en Henk van Wanrooij uit het digitale fotoarchief: Memorix

Wanneer de Oranjekoorts is uitgewerkt, de vakanties weer voorbij zijn, dan start de spaaractie in de drie Jumbosupermarkten van Veghel. In de maanden september en oktober kunt u een mooi naslagwerk bij elkaar sparen met historische foto's van Eerde, Zijtaart, Mariaheide en Veghel.

Tekst Bernard Vissers

4. Bibliotheek / Heemkamer september open?

De verbouwing van het oude Raadhuis en de bieb nadert hun voltooiing.

In september hoopt de bieb weer open te gaan. De bereikbaarheid van de Heemkamer is dan ook weer een stuk beter. De maatregelen in verband met corona zijn dusdanig versoepeld dat een beperkt bezoek aan de heemkamer weer mogelijk zal zijn, mits we ons aan de afstand van 1,5 meter kunnen houden. Hoe we dat gaan organiseren laten we u zo spoedig mogelijk weten. De meeste van onze leden zullen dan de twee prikken van de vaccinatie gehad hebben, dus dat geeft hoop. Het zou prachtig zijn als we elkaar eindelijk weer eens kunnen ontmoeten.

Tekst Bernard Vissers.

5. Dialecten Memorix Maior.

“Wa zinde ge?” dat hoorde je vroeger wel eens als iemand uit Holland bij ons in Brabant wat kwam vertellen.

Voor de komst van radio en televisie was eeuwenlang het Brabants de voertaal van de mensen onder elkaar. Met prachtige uitdrukkingen, een enorme woordenschat en met veel meer klanken dan het Algemeen Beschaafd Nederlands kent. Als tegenwoordig nog iemand Brabants durft te spreken, hoor je al snel: “Wat zegt U?”

Het zou toch “sunt” zijn als al die mooie woorden en uitdrukkingen in de vergetelheid raken. Geofende luisteraars horen vaak precies uit welk dorp iemand komt, want het Schijndels klinkt weer anders dan het Gemerts of het Mills. Er is al best veel geïnventariseerd in Brabant. Graag willen wij in ons eigen Veghel ook een aantal bijzonderheden van ons dialect vastleggen in ons digitale systeem Memorix Maior.

Daarvoor hebben we uw hulp nodig. We doen een oproep: Heeft u dialectverhalen, dialectgedichten, dialectliederen, dialectspreekwoorden en gezegden of dialectwoorden, verzamel deze dan. Misschien heeft u nog een schriftje liggen met oude liedjes of voordrachten.

De eerste stap die we nu willen zetten, is het verzamelen voor Memorix Maior.

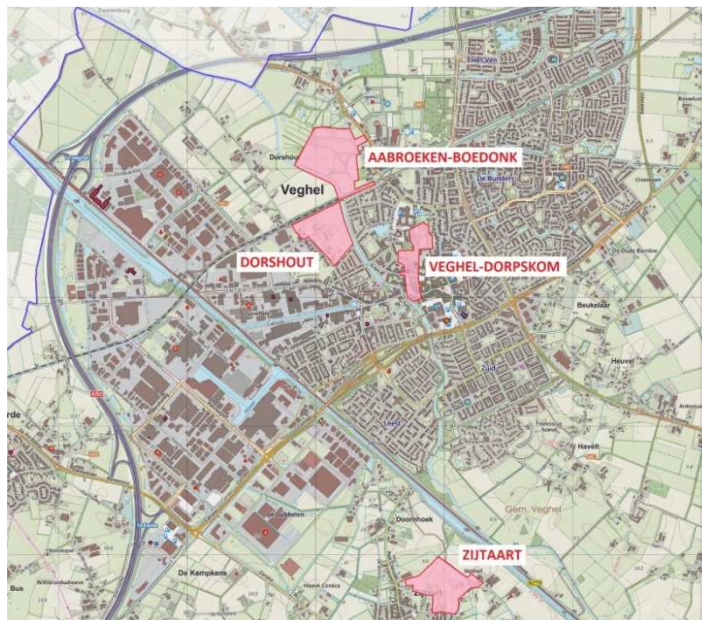
In het volgende mededelingenblad vertellen we u graag wat deze actie heeft opgeleverd.

Tekst: Bernard Vissers

6. Beschermde dorpsgezichten?

Eén van de uitgangspunten van de Erfgoedvisie Meierijstad 2020-2030 is ‘De basis op orde brengen en houden’. De gemeente Meierijstad wil de komende jaren inzetten op instandhouding. Hiervoor wordt in beeld gebracht wat de gemeente in huis heeft op het gebied van archeologie, landschap, historische geografie en objecten. De voormalige gemeente Veghel was van oudsher dynamisch. Die dynamiek bracht welvaart, maar had als keerzijde de uitvoering van grootschalige ingrepen als de normalisatie van de AA (1937-1941), de Ruilverkaveling Veghel-Erp (1967-1986) en het Komplan Veghel (1967-1980). Zij vormden een ware aanslag op de aanwezige cultuurhistorische waarden in Veghel.

In 2020 heeft in Meierijstad de herinventarisatie van de cultuurhistorische waardenkaart plaatsgevonden. Daarbij zijn zowel de dorpskommen als het buitengebied onderzocht. Daaruit is gebleken dat een handvol gebieden dermate zeldzame cultuurhistorisch waardevolle structuren in ensemblewaarde bevatten, dat wij het College verzocht hebben hen de status van beschermd dorpsgezicht toe te kennen en hier een beeldkwaliteitsplan voor op te stellen als onderdeel van het uitvoeringsplan Erfgoedvisie Meierijstad.

Voor het deelgebied Veghel gaat het om de volgende onderzoeksgebieden: AAbroeken-Boedonk, Dorshout, Veghel Dorpskom en Zijtaart. Aan elk verzoek hebben wij een beschrijving met daarin te beschermen kwaliteiten en een onderbouwing toegevoegd. Het verzoek zal ter advisering aan de Monumentencommissie worden voorgelegd, waarna in overleg met het College voor elk deel gebied bekeken wordt of en hoe een procedure gevolgd gaat worden.

Tekst en foto kaart: Rolf Vonk

7. Paulus Rink.

Heemkundekring Vehchele heeft het initiatief van Veghelaar Erik van den Tillaart omarmd om de 50^e attentiesteen te wijden aan de in ons dorp geboren kunstschilder Paul Rink (1861-1903). Gedurende zijn leven raakte Rink als student en mens bevriend met Vincent van Gogh en Pieter Josselin de Jong. Met deze bekende Nederlandse kunstschilders deelde Rink zijn Meierijse wortels en afkomst van protestantse huize. Net als bij hen, begon zijn kunstloopbaan in het Brabantse, maar zocht hij tenslotte zijn inspiratie buiten onze provincie. Wat Rink van hen onderscheidde was zijn vroege schildertalent dat erkend werd met de prestigieuze Prix de Rome. Rink overleed in 1903. Zoals zijn vriend Josselin de Jong verwoordde, was Rink op

dat moment één van de meest veelbelovende vaderlandse schilders. Dhr. Van den Tillaart is inmiddels betrokken bij de restauratie van Rinks grafsteen in Edam. Om een blijvende herinnering in Veghel te hebben, wil Heemkundekring Vehchele een attentietegel laten plaatsen in de Molenwieken (voorheen (Molenstraat) in het trottoir voor het verdwenen geboortehuis van Rink.

Tekst: Rolf Vonk

8. Graven protestantse Lodewijkskerkje.

De Protestantse Gemeente Uden-Veghel heeft onlangs kenbaar gemaakt dat zij alle graven, gelegen op het terrein van de Protestantse Lodewijkskerk aan de Hoofdstraat 53 in Veghel, gaan ruimen. Alle nabestaanden, voor zover hun adres traceerbaar was, zijn schriftelijk geïnformeerd over de voorgenomen ruiming. Tevens is er op de begraafplaats zelf een bord geplaatst met informatie voor bezoekers. Heemkundekring Vehchele is inmiddels al enige tijd met het kerkbestuur in goed overleg over de mogelijkheid om een aantal van de graven die niet herplaatst gaan worden te kunnen behouden. De grafstenen bepalen in belangrijke mate de leesbaarheid van het verhaal van de Lodewijkskerk en de gemeenschap die haar vormde. Ze zijn representatief voor de sociaalhistorische, politieke en religieuze geschiedenis van Veghel en de Meierij. We hebben de grafstenen gefotografeerd en proberen de verhalen achter de namen te achterhalen.

Tekst en foto: Rolf Vonk

9. Ledenbestand.

In maart overleed Mevr W. Vissers en in juni Dhr. J. v. Asperen . We wensen de familie heel veel sterkte toe met dit verlies.

Welkom aan onze nieuwe leden:

Fam. Manders-Korsten, Dhr. G. van Nunen, Dhr. P. v. Lankveld, Mevr. A v. Lamoen, Dhr. J. v. Beljouw, Mevr. H. v. Heck, Mevr. M. Palsrok en Dhr. A. Ketelaars.

10. Ontvangen materiaal en documentatie.

Ontvangen van:

- Fam. Van Herwaarden documenten over Soos Karrewiel en het Loeiersfestijn; speldjes van Veghelse verenigingen en bedrijven.
- Toine van Erp o.a. Veghelse Krant afscheid Burg. Schreven (1968), knipsels o.a. Minijto, speciale krant t.g.v. afsluiting fase 1 en 2 van Komplan Veghel (1979).
- B. Nikkelen o.a. bidprentjes.
- Mevr. Jansen-van Helvoort diverse boeken en documentatie o.a. archeologie.
- Henk Bons koperen gasmuntje gemeente Veghel.
- Fam. Van Hal-Hoes foto's 25 jr. jubileum P. Hoes, Landwerk. Documentatie en oude foto's Jansen de Wit Schijndel. Overgedragen aan HKK Schijndel.
- Jan v.d. Tillart boek "Als bomen in deze grond".
- Dhr. H. Verbakel Mariahout Stamboom met knipsels en foto's, o.a. Mgr. v.d. Tillaart.

- Van R. vd Ven Plakboek met knipsels en foto's van Streekwerkplaats WEVEO, Molenhof en gezinsvervangend tehuis Venkelaar.
- Van Jan van Bortel div. foto's en knipsels.
- Van Pieter Bas de Visser documentatie en foto's van zijn opa, de gemeentesecretaris.
- Van mevr. van Leiden boeken.
- Van Fam. Haans foto's van Frans Haans.
- Van Johanna van Boxmeer foto's en documentatie.
- Van J. van den Oever en M. Brugmans mochten we foto's uit Zijtaart scannen.
- Van mevr. v.d. Broek, Vorstenbosch Veghelse bidprentjes.
- Via Rolf Vonk de boeken "Ons huis, op zoek naar een Joodse familie in Tilburg" en "Die Juidische Gemeinde in Borken und Gemen", het jaarboekje Eerde 1981 in woord en beeld en een aantal notariële aktes uit Eerde

tekst: Henk v.d. Voort

11. Brabants Heem: 75 Jaar. Tradities vastleggen.

Het Brabants Heem bestaat volgend jaar 75 jaar. Het Brabants Heem is de overkoepelende organisatie van 123 Brabants Heemkundekringen.

Ze willen dat jubileum met iets bijzonders vieren: Een boek uitbrengen met **tradities in onze provincie**. Tradities zijn gewoontes en gebruiken die van generatie op generatie worden doorgegeven.

Brabants Heem is op zoek naar de vele leuke tradities.

Elke Heemkundekring kan twee of drie tradities insturen. Wij doen natuurlijk mee. Het bestuur heeft al een aantal suggesties:

- Inhalen Sint-Nicolaas in de haven en het eten van Veghelse krollen in deze tijd. Krollenloop.
- Processie/ bedevaart naar Kevelaer. Zeer lange traditie. Per trein, met bussen ? De gouden bedevaart ivm de vele gouden sierraden. Het uitstapje van het jaar: Misdienaars, kapelaans, attributen.
- De jaarlijkse rondgang van de Pastoor voor het ophalen van bijdragen in natura aan de kerk.

MAAR

We zijn op zoek naar nog meer suggesties die bijzonder zijn voor Veghel. Hebt u nog een idee: Mail dit naar arno.vd.heuvel@kpnmail.nl of bel naar 06-22457157. Titel van de traditie en een korte beschrijving.

De suggesties dienen vóór 29 juni binnen te zijn.

Tekst: Arno v.d. Heuvel Foto: Archief Vehchele

12. WBTR.

Per 1 juli 2021 is WBTR (Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen) van toepassing op alle verenigingen en stichtingen.

Doel van WBTR: Wanbestuur, onverantwoordelijk financieel beheer en misbruik positie en ongewenste activiteiten binnen de organisaties te voorkomen.

Brabants Heem ondersteunt de Heemkundekringen bij het invoeren van WBTR. Brabants Heem heeft een protocol opgesteld. Het uitvoeren van het protocol is nu al voldoende. Tot juli 2026 hebben we de tijd voor definitieve vastlegging in de Statuten.

In grote lijnen komt het hier op neer:

Elke vereniging heeft Statuten. Brabants Heem geeft ons advies om in de Statuten te kijken naar: Stemrecht, aansprakelijkheid, belang van de vereniging, vervangende personen indien een bestuurslid uitvalt of niet functioneert, ontslag bestuurders.

Bovengenoemde onderwerpen dienen beschreven te zijn in de Statuten en wel volgens de WBTR.

Het bestuur is in volle gang om bovenstaande uit te voeren. WBTR gaat in op 1 juli 2021. Momenteel is het nog even voldoende dat wij kunnen aantonen dat wij er mee bezig zijn en de Statuten z.s.m. willen aanpassen. MAAR alle aanpassingen zijn pas definitief als de Algemene Ledenvergadering akkoord gaat. Wordt vervolgd.

Tekst: Arno v.d. Heuvel

13 .Enquête deel 3.

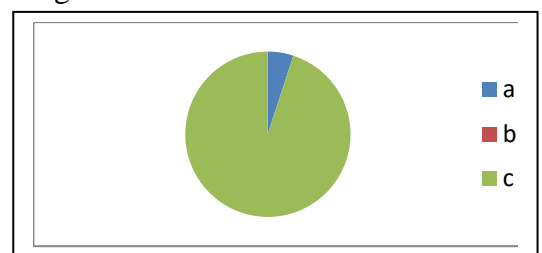
Hieronder de gegevens van vraag 10 en vraag 11.

Vraag 10.

HKK Vehchele werkt zo nu en dan in projecten samen met het onderwijs, zoals basisonderwijs, Zwijsen College en PABO. Een andere keer met K.B.O./ Wijnu of een verzorgingstehuis.

Waar moeten we volgens u vooral onze aandacht naar laten uitgaan?

a	5%	De jongeren
b	0%	De ouderen
c	95%	Iedereen

Opmerkingen:

De jeugd heeft de toekomst.

Voor de ouderen interessant, leerzaam voor de jongeren.

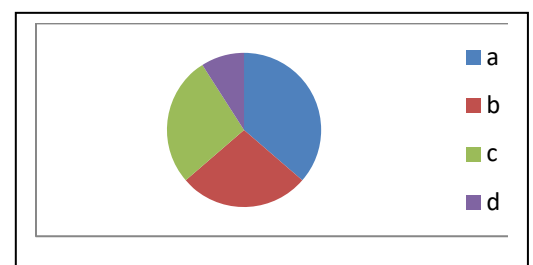
In elke leeftijd vind je mensen die “vroeger” interessant vinden.

Vraag 11.

Hoe meer actieve leden we hebben, hoe meer we kunnen doen.

Zou u als lid een actievere bijdrage willen leveren dan nu toe?

a	40%	Nee, het is zo goed
b	30%	Ja, wil zo nodig een handje helpen
c	30%	Ja, ik wil regelmatig meedraaien
d	10%	Ja, ik wil werkgroepen, meerjaren project opzetten
	110%	Sommige personen hebben zich opgegeven bij meerdere antwoorden

Opmerkingen:

Maak duidelijk zichtbaar welke projecten er komen of lopen.

Geef aan waarbij we jullie kunnen helpen.

Tekst: Arno v.d. Heuvel

14 .Slotwoord.

Zomergroeten

De laatste signalen vanuit de overheid klinken meer en meer positief. De strijd tegen Corona gaat de goede kant uit. De mondkapjes mogen weer af en vrijwel alles kan weer, als het maar op anderhalve meter afstand is.

De kans is groot dat steeds meer landen op “geel” of “groen” gaan. We kunnen dus weer naar het buitenland.

Maar..... het mooie van deze Coronatijd is dat veel mensen het afgelopen jaar ook het mooie hebben leren zien in ons eigen land. Want we hebben zo'n diversiteit aan landschappen, aan oude stadjes en mooie musea. Overall is het groen en sappig, vol leven! Bovendien hoef je geen dagen in de auto te zitten om er te komen.

Dus, beste heemkundigen en ieder die dit leest, geniet de komende maanden van het mooie weer, misschien in het buitenland,

maar in Nederland blijven is zeker geen straf. En een dag regen is ook mooi. Want eigenlijk is het toch een wonder dat er zomaar water uit de lucht komt vallen dat alles laat groeien....

Voor iedereen, een fijne vakantietijd!

Tekst: Bernard Vissers

Laatste nieuws:

Tentoonstelling 200 Jaar Zuid-Willemsvaart. Van 15 tot 25 juli ligt er een boot in de oude haven in Veghel: Expositie over twee eeuwen Zuid-Willemsvaart. Vanuit onze vereniging is hieraan ook een bijdrage geleverd. Hou de kranten in de gaten en kijk op: **DAT WAT BLIJFT!!!**

Heemkundekring

vehchele

Heemkundekring “Vehchele” is aangesloten bij de
“Stichting Brabants Heem” en opgericht op 23 april 1981.

Secretariaat: Vosseweide 10, 5467 ME Veghel
Arno van den Heuvel, tel. (06 22 45 71 57)

Heemkamer: In “Het Raadhuis”, Markt 1 te Veghel,
tel. **06-42 96 61 43.** **Helaas nu gesloten.**

Redactie: Arno van den Heuvel